

Dokumentation – et fagligt redskab i pædagogisk praksis

Vi har sat to eksperter i stævne - nemlig Stine Page og Anders Madsen - for at få deres bud på, hvorfor dokumentation er vigtig.

Af projektleder Susanne Holm, Seminarer.dk

Ofte hører vi udtalelser om, at Danmark er blevet et dokumentations-samfund. Alt skal journaliseres og dokumenteres. Det stjæler tid fra kerneopgaven. Men gør den nu også det?

Eller kan vi skabe en mening med dokumentationen? Måske gøre den til et vigtigt redskab i det pædagogiske arbejde. Vi har sat to eksperter i stævne – nemlig Stine Page og Anders Madsen – for at få deres bud på, hvorfor dokumentation er vigtig.

Som indledning til interviewet starter vi med at spørge om, hvorfor dokumentation er så væsentlig en del af det pædagogiske arbejde.

Stine Page ligger hurtigt ud med at forklare, at dokumentation er med til at kvalificere det pædagogiske arbejde. Det vil sige, at man ikke bare dokumenterer, fordi det er pålagt, at der skal stå noget skrevet, men at det, man skriver, skal kvalificere det, man gør. Det er med til at skærpe fokus og bevidsthed om de faglige handlinger, og skal helst gøre en forskel for praksis.

Dokumentation kan på den måde bruges til at kvalificere sit blik og få skabt et vidensbaseret grundlag for at vurdere, hvad vi skal have fokus på, og hvordan vi bedst bruger vores ressourcer i forhold til at hjælpe borgeren til at kunne udvikle sig på den lange bane, fortsætter Stine Page. Med enkel og fokuseret dokumentation kan vi sætte fokus på, om vores arbejde gør en forskel for borgeren. Gør det ikke det, skal vi ændre planer og mål, så vores pædagogiske arbejde netop gør en forskel for borgeren.

Anders Madsen griber hurtigt bolden og supplerer med, at man via dokumentation skal beskrive, de handlinger, man udfører, og om handlingerne har eller ikke har skabt den ønskede forandring. Dokumentationen er et redskab til at overlevere viden til næste fagperson, der er i kontakt med

borgeren, så vedkommende er i stand til at handle relevant. Dokumentation hjælper fagpersonen til at kunne videreføre de handlinger, som skal hjælpe borgeren med at nå sine mål.

Overlevering af viden skal være fokuseret og relevant, supplerer Stine Page. Den fagprofessionelle skal tænke over, hvilke budskaber der netop nu er vigtige for at kunne støtte borgeren bedst muligt. Hvad skal kollegaen vide noget om, og hvad er det, der skal handles på? Vi bruger desværre ofte tid på at skrive om daglige hændelser i borgerens dag, som er knap så relevante for at kunne gøre en forskel for borgeren.

Det leder os hurtigt frem til næste spørgsmål. Hvordan skelner man mellem nødvendig og unødvendig viden i dokumentationen?

Det gør vi ved at arbejde med konkrete mål, siger Stine Page, og tage stilling til, hvad vi har brug for at samle viden om, for at kunne arbejde med at nå målet. Hvis vi tænker mål og fokus ind, når vi laver en plan, bliver det nemmere at sortere i, hvad der er relevant at dokumentere. Hvad er vigtig og ikke vigtig viden? – man skal så at sige give sig selv og hinanden nogle briller, som hjælper med at få øje på den vigtige viden. Og dernæst skal dokumentationen være modtagerfokuseret. Den skal kunne anvendes i de næste handlinger – uanset om det er én selv eller en anden fagperson, der skal hjælpe borgeren. Eller kunne læses af borgeren selv. Dokumentation er med til at sikre, at borgeren ikke er afhængig af en enkelt persons viden eller hukommelse af, hvad der gør en positiv forskel. Hvis man kommer til at skrive for indforstået – som f.eks. “det gik bedre end i går”, så er det svært at vide, hvad der menes. Derfor er det nødvendigt at være så præcis og konkret som muligt, så alle omkring borgeren kan hjælpe borgeren bedst muligt. Det gør man ikke nødvendigvis ved at skrive meget, men derimod ved at skrive fokuseret med øje for, hvad det er, der er aftalt, at man samler viden om. Det gør det nemmere at synliggøre, når noget skiller sig ud, og hvad det er, der skiller sig ud – og hvorfor det kan gøre en forskel.

Anders Madsen tilføjer, at vi skal kigge efter tegn i forhold til de mål og indsatser samt ydelser, der er sat op og sætte dem i forhold til de opgaver, man har. Hvis man dokumenterer den adfærd, som er skabt af indsatsen, så vil man også få vist, hvad det er for et stykke arbejde, man har lavet, og hvilke ydelser, man har leveret.

Vi skal kunne evaluere på, om det, vi arbejder på, har effekt eller er irrelevant for borgeren, supplerer Stine Page. Hvis der ikke sker den ønskede forandring, er det så fordi, at det, vi har aftalt at gøre, ikke gør en forskel for borgeren? Eller har borgerens situation ændret sig? Måske skal vi bruge andre faglige metoder eller lave en omprioritering. Dokumentation skal give grundlag for at vurdere, om der er behov for at ændre i det planlagte – f.eks. i aftaler eller metoder – eller om der evt. skal startes et helt andet sted. F.eks. kan en borger have et mål om beskæftigelse, men måske skal vi arbejde med borgerens døgnstruktur først?

Hvad skal der til for, at dokumentationen bliver anvendelig og værdiskabende?

Den skal være enkel, fokuseret og udføres løbende, siger Stine Page. Så vi giver os selv og hinanden et grundlag for at samle op, drøfte og evaluere på, hvad vi har gjort, og hvordan det påvirkede borgeren. Skal vi fortsætte som planlagt, eller skal vi ændre vores adfærd og handlinger? Virker metoderne og den valgte faglige tilgang, eller skal vi prøve noget andet? På denne måde bliver dokumentationen et redskab til at kvalificere det pædagogiske arbejde.

Hvorfor er det nødvendigt at kompetenceudvikle sig i dokumentationens kunst?

Anders Madsen har tit hørt, at dokumentation ofte bliver en træls opgave, der er uglest. I stedet bør det at dokumentere og reflektere over sin indsats være en del af det pædagogiske arbejde. Mange ser det desværre som noget, der ligger ved siden af kerneopgaven. Men hvis man skal have fokus på, hvad man gør og hvorfor, og andre skal kunne få det fornødne indblik i arbejdet, må det nødvendigvis være på skrift. Dokumentation skal være en integreret del af det pædagogiske arbejde. Der er brug for, at man får tænkt dokumentation anderledes, så det bliver et vigtigt redskab og dermed en del af kerneopgaven. Der er brug for at få kigget på det fra en anden vinkel.

Og med meget enkle greb kan man gøre det meget nemmere at arbejde med, siger Stine Page. Det handler ikke om at være god til at skrive og stave. Det, der er vigtigt, er, at få delt sin viden og samlet op – også til sig selv. Det er bedre, at der kun står lidt, men at det til gengæld er relevant viden. På denne måde bliver dokumentationen en værktøjskasse, man kan bruge. At få et kompetenceløft inden for dokumentation kan give et indblik i, hvor lidt det i virkeligheden er nødvendigt at skrive, og hvor enkelt det kan være. Det kan man sagtens lære ved at få undervisning heri, blive bevidst om sin praksis, øve sig, vende tilbage i undervisningsrummet, få feedback, reflektere med andre, og så øve sig i at bruge grebene igen og igen, og på denne måde kvalificere sig i dokumentationens kunst.

[Stine Page](#) er cand.mag. i Filosofi og International udvikling med efteruddannelse inden for blandt andet facilitering, ledelse og kompetenceudvikling.

[Anders Madsen](#) har en master i Etik og Værdier i Organisationer, har læst idehistorie og har bl.a. uddannelse i auditorfunktion, terapi, udvikling og supervision.

Artikel i forbindelse med kurset: Dokumentation der virker. (se evt. nærmere [her](#))
Afholdt for [seminarer.dk](#) i december 2019 - januar 2020.